A. USMANOF

„STZ həm XTZ“ TRAKTORLARЬN TEXNIK QARAV HƏM AƢЬMDAƢЬ REMONT

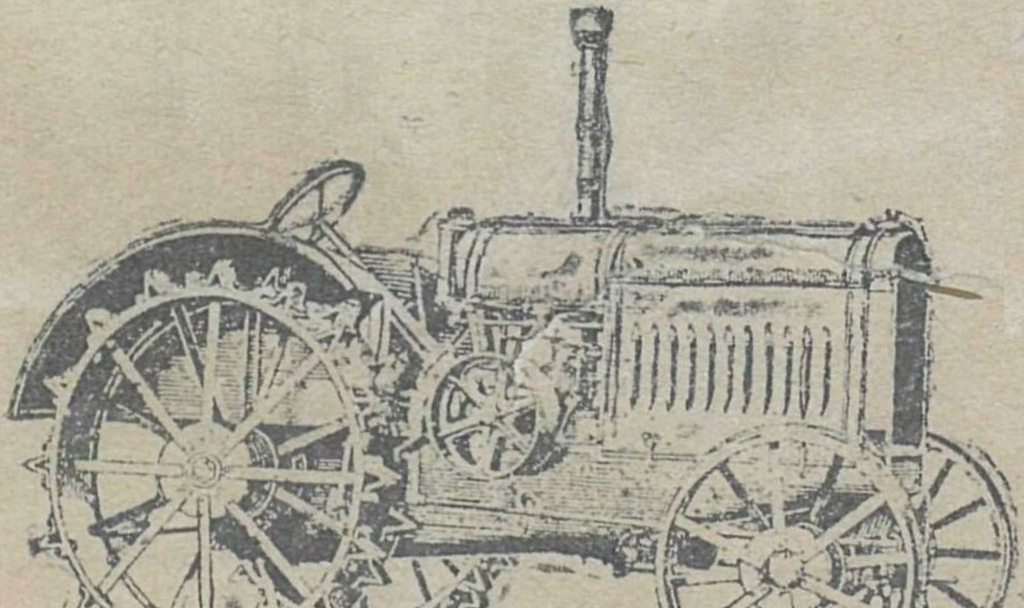

TATGOSIZDAT 1934 QAZAN
A/X. ƏDƏBIATЬ SEKTORЬ

A. USMANOF

„STZ həm XTZ“

Traktorlarьn texnik qarav həm aqьmdaqь remont

Tatgosizdat Qazan 1934 j.

A/X. ədəbiatь sektorь.

Broşyranь jazƣanda fajdalanьlƣan tep material.

1) SSSR Çir Eşlere Xalьq Komisariatьnьŋ „STZ həm XTZ traktorlarьna texnik qarav ecen vaqьtlь qaƣidələr“ həm...

2) „Sotsialistik avьl xuçalьƣьn mexanikalaştьru“

Zurnalьnьŋ 34 jьl 2 nce № nan kycerelep alьndь.

14 maj—34 jьl.

A f t o r.

Çəvaplь redaktorь: MAQSUDOF.
Tex. redaktorь: XƏSƏNLF.
Çəvaplь korrektorь: VƏLIEVA.

№235. 2³/₄ taвaq. Taвaqta 29800 z. Spetsifikatsiə №273. Tatglavlit №1838. Tiraz 500. Proizvodstvoƣa вirelde 27/VI-34 j. Basarƣa qul qujьldь 11/VII-34 j. Kəƣəz stat. format 72×105.

„Kamil Jaqup“ kitap faвrikasь. Sennaja, 22, 1934.

TRAKTORLARNЬ TEXNIK JAQTAN QARAV, REMONTNЬ OJЬŞTЬRU HƏM YTƏV

1. Traktorlarnьņ eşkə jaraqlь buluь, aņardan tulь kileş fajdalanu өcen traktorlarnь texnik jaqtan qaravnь dөres ojьştьru tөp şart bulьp tora.

2. Texnik jaqtan qarav traktornьņ вozьluьna jul qujmьj torƣan caralarnь aldan kyry nigezendə tөzelergə tieş. Traktorcьlarnьņ kvalifikatsiələre tyвən вulu, вrigadirlar tarafьnnan tieşle çitəkceleknen bulmavь həm MTS, sovxoz texnik eşcelәre safьna tөrle jullar вelən kergən sьjnfi doşmannьņ qortqьclьƣь arqasьnda mexanizmnarnь yz vaqtьnda kөjləməv, keckenə genə kimceleklərne tөzətməv, tuzƣan kisəklərne almaştьru keвek eşlərne yz vaqtьnda eşləmi torьp, traktornь eşləty səвəple traktornьņ detallərenə taƣьn da zurraq zian kilə, kyp vaqьt traktornьņ ajrьm mexanizmnarь vatьluƣa səвəp вulalar.

Şulaj itep, eştən cьqqan traktornьņ ozaq vaqьtqa remontqa kerye avьl xuçalьƣь kampaniələrenen eş planьn çimerergə həm traktor parknnan fajdalanunь artьq qiвatlatuƣa səвəp вula.

SSSR Çir Eşləre Xalьq Komisariatь juƣarьda kyrsətelgən kimceleklərne вetery ujь вelən вөten MTS həm sovxozlarƣa traktornь qьr eşləre vaqtьnda өzleksez eşləty

nigezenə qorьlqjan texnikqaravnь ojьştьrьrqja təqdim itə.

Texnik qarav sistemasьna tyвəndəge prinsip nigez itep alьnьrqja tieş: traktornьꞑ eşendə nindi вulsa da kimcelek sizely, sizelməvgə qaramastan, traktornь kirək qədər вilgeləngən səqjət eşləgənnən soꞑ tuqtatu; traktornьꞑ eşləv srogьn ozьnajtu, traktornь saqlav, vatьlu həm vaqtьnnan elek kisəklərne aşaludan saqlavqja вəjləngən вarlьq texnik operatsiələr traktorcь tarafьnnan mexanik jaki вrigadir çitəkcelege astьnda ytələrgə tieş.

Texnik qarav sistemasь tyвəndəgecə tɵzelə.

Plan tɵzy.

Traktorlarnьꞑ ajrьm kisəklәre həm mexanizmnarьnьꞑ xəlenə, eşli torqjan çir həm klimat şartlarьna, şulaj uq monnan elek ytkərelgən remontqa qarata, hərвer traktorqja jьllьq kalendar eş planь həm texnik qaravnь ytkəry ɵcen grafik tɵzelə.

Urtaca şartlarda eşləvce STZ, XTZ traktorlarь ɵcen tɵzelgən qaqjidələr вaşqa markalь traktorlar (ajrьmlьqlarnь iskə alьp) ɵcen də nigez вulьrqja tieşlər. Məsələn, STZ, XTZ traktorlarь ɵcen tɵzelgən qaqjidələr 10/20, 15/30, 22/36 internatsional traktorlarь ɵcen turь kilə.

Bɵten traktorlarqja jьllьq texnik qarav planь MTS həm sovxozlarnьꞑ traktor garazlarь вaşlьqlarь tarafьnnan tɵzelə həm direktor tarafьnnan raslana.

Plan kycerməse ytəv ɵcen otrəd вaşlьqjьna, sovxozlarda otdeleniə mexanigьna tapşьrьla.

Jьllьq kalendar planь вujьnca masterskojlarnь eşləty

planь həm traktorlar remontь өcen kirək materiallar həm zapas kisəklər вelən tə'min ity planь tөzelə. MTS lar traktorlarnь jьllьq texnik qarav həm remont planьn yzəkkə, sovxoz trestqa çiвərergə tieşlər.

Texnik qaravnь ojьştьru.

1. Hər smena sajьn traktorƣa texnik qarav, şulaj uq maj almaştьru həm zaprafka вelən вəjləngən өstəmə operatsiələr—qьrda eşlənələr.

2. Podşipnik tartuƣa вəjləngən texnik operatsiələr, sytelgən traktornь tuzan, pьcraqtan saqlarlьq jaвьq, kycmə masterskojlarda eşlənələr.

3. Motornь jaki traktornь sytygə вəjləngən texnik qarav operatsiələre maxsus qorьlƣan kycmə masterskojlarda ytələlər.

Maxsus qorьlƣan kycmə masterskojlar çiteşməgən MTS larda вu operatsiələr, 2—3 kilometrdan da jьraq вulmaƣan kolxozlarda, sytelgən traktornь tuzan həm pьcraqtan saqlavnь qənaƣətləndererlek jaвьq çirdə ojьştьrьlalar.

4. Eş vaqtьnda kilep сьqqan səвəplər arqasьnda motornь вilgeləngən sroktan elek sytərgə kirəklek вulsa, ucastka mexanigь, ul вulmaƣanda вaş mexanik rөxsəte вelən genə motornь sytərgə jarьj. Bu caqta vaqtьnnan elek motornь syty kirəklegen kyrsətkən akt tөzelə həm eşləngən remont traktornьꞑ pasportьna jazьla.

5. Traktor 1200 səƣət eşləgənnən soꞑ, aꞑa urta

remont jasala. Urta remont MTS nьŋ yzək masterskojьnda ytkərelə.

Instrument, materiallar həm zapas kisəklər вelən tə'min ity.

Texnik qarav həm remont planьn ytəv:eşləvce traktorlarnь kirək qədər instrument, material həm zapas kisəklər вelən tulьsьnca tə'min itygə вəjləngən.

Traktor garažь вaşlьoqь hərвer traktornь, aj вujьna tuqtavsьz eşlətergə, çitərlek qədər kirək вuloqan zapas kisəklər вelən tə'min itərgə tieş. Zapas kisəklər həm materiallar MTS həm sovxoz skladlarьnnan texnik qaravnь ytəv grafigь вujьnca almaştьrьroqa kirək вuloqan kisəklər вəraвərenə, otrəd həm otdeleniələrgə çiвərelələr.

Eş kөce.

Texnik qaravnь kirəgencə sьjfatlь həm vaqtьnda ytəv eşləre kadrlarnь dөres qullanuoqa вəjlənə.

Jьllьq texnik qarav grafigьn tөzegən vaqьt MTS həm sovxozlar otrədlarnьŋ sanьn, jьraqlьoqьn, qorallarnьŋ san həm xaləten iskə alьp, вөten kirək eşce kөcəŋ kvalifikatsiəgə вylep xisapqa alьroqa tieşlər.

Aoqьmdaoqь remont kycmə masterskoj eşceləre tarafьnnan daimi вrigada ьsulь вelən ytkərelə. Daimi вrigadaoqa ucastka mexanigь, MTS nьŋ ştatlь eşcelərennən вer slesar həm вer timerce kerə. Urta remont MTS, sovxoz tөp masterskojlarьnda, şulaj uq daimi вrigada ьsulь вelən ytkərelə.

Texnik qaravnь yz vaqtьnda ytəv əcen çəvaplьlьq.

MTS həm sovxozlarnьn̡ вəten traktorьna texnik qaravnь vaqtьnda ytəv həm anьn̡ sьjfatь əcen çəvaplьlьq traktor garaƶь вaşlьqlarьna jəklətelə.

MTS traktor otrədlarьnda texnik qaravnь həm aƣьmdaƣь remontnь yz vaqtьnda həm sьjfatlь ytəv remont вrigadirьna jəklətelə. Urta remontnь yz vaqtьnda həm sьjfatlь ytkəry əcen masterskoj вaşlьƣь çəvaplь.

Tatarstan Çir Eşləre Xalьq Komisariatьnьn̡ orlьq вylege yzenen̡ MTS larьna texnik qaravnь şulaj ojьştьra:

Texnik qarav operatsiələre standartlarƣa вylenələr:

I nce standart hər 10 səƣət sajьn ytkərelə. Traktornьn̡ xəlen qarav, tazartu, tьşqь jaqtaƣь detallərne вerkety həm smenanь tapşьru.

II nce standart hər 60 səƣət sajьn ytkərelə.

Dvigatel karterьndaƣь majnь almaştьru.

III nce standart hər 120 səƣət sajьn ytkərelə.

Şatun podşipniklarьn tartu.

IV nce standart hər 240 səƣət sajьn ytkərelə.

Peşkəknen̡ əske kompressiə вaldaƣьn almaştьru.

V nce standart hər 600 səƣət sajьn ytkərelə.

Aƣьmdaƣь remont:

Traktor 10 səƣət eşləgənnən soŋ ytkərelə torƣan № 1 texnik qarav.

(hər smena sajьn taвorda jaki zaprafka urnьnda ytələ.)

№	Qarav operatsiələre həm operatsiələr-neŋ təp kisəklərе	Operatsiəne ytəv əcen kirək bulƣan vaqьt həm kvalifikatsiə
1	Smenaƣa kilyce traktornьŋ eşləven tьŋlav.	вrigadir.
2	Smena вujьnca traktornьŋ eşləve turьnda xəвər ity həm smenanь tapşьru. (Traktornьŋ eşe turьnda xəвərne smena tapşьrucь вirə, ll nce smena traktornь вrigadirƣa jaki anьŋ jardəmcesenə tapşьra)	
3	Traktornь qaвul ity həm traktornь tьşqь jaqtan pьcraqtan, majdan tazartu. (Traktornь tazartunь smenanь tapşьrucь traktorcь yti)	Tr.— 10 min. (traktorist)
4	Traktornьŋ tьşqь вerketmələren tikşery.	Tr—15 min.
5	Karвyrator вelən hava tazartqьcnь totaştьru tьƣьzlьƣьn tikşery.	Tr—2 min.
6	Qarav lyklərе aşa: şatun podşipniklarьnьŋ xələn, şatun вoltlarьnьŋ şplintlarьn (nьƣьtьluь)həm peşkək вarmaqlarьn nьƣьtu вoltlarьn qarav. (1 nce № instruksiə kartasьn qraƣьz)	Br.—10 min.
7	Alƣь təgərməc rulikli podşipniklarьnьŋ xələn qarav (sytmicə genə) həm alƣь kycər вarmaƣьn qarav.	Tr.—5 min,

1	2	3
8	Jaƣulьq həm su tondьrƣьclarьn, səzgecləren qarav həm juu, tujьndьru truвkalarьnьn̡ xəlen tьşqь jaqtan tikşery. (2 nce № instruksiə kartasьn qaraƣьz)	Tr.—5 min.
9	Zerka majlaƣьclarьn qarav həm tazartu. Traktornь sxema вujьnca majlav. Motor karterьndaƣь majnьn̡ çitərlegen qarav. Majnь urta kranikka qədər aƣьzьp, juƣarь kranikka çitkənce jan̡a maj salu. (Majnь əstəgəndə səzgec arqьlь salьrƣa) Kontrol' kraniklarьn, maj aƣьza torƣan вəkelərne tikşery. Hava tazartqьcnьn̡ majьn almaştьru. (Hava tazartqьcqa eşləngən maj salьna (aftol.) Traktorƣa kerosin, вenzin həm su salu. Suьtqьcnьn̡ (Radiator) su aƣьza torƣan вəkesen qarav. Zaprafkadan son̡ вaklarnьn̡ əsləren sərty. (Zaprafka savьtlarь taza-cista вulьrƣa tieşlər.	
	Kerosin, вenzin vaq səzgecle вuranka aşa salьrƣa). Jaƣulьq salu həm majlav вrigadir qaramaƣьnda traktorcь tarafьnnan ytələ. Otrədta traktorlarnьn̡ sanь kyp вulƣanda jaƣulьq salu həm maj xəzer-	

1	2	3
10	ləp quju zaprafşik tarafьnnan ytələ. Taƣьlma qorallarnьꞑ texnik xəlen tikşery. Majlav, kɵjləv. (Brigadir qatnaşuь ʙelən ytkərelə)	Tr.—30 min.
11	Traktornь xodqa çiʙəry, kɵjləv, motor eşləven tьꞑlav həm traktornь tьşqь jaqtan qarav. (3 nce № instruksiə kartasьn qaraƣьz)	Tr.—5 min. Br.—5 min.
	Barlьƣь:	Br.—15 min. Tr.—1 səƣət 45 min.
	Eş arasьnda	
1	Traktorƣa jaƣulьq, su həm kirək ʙulsa maj ɵstəv. (Jaƣulьq, su həm maj traktor eşləgən çirgə alьp ʙarьla)	Tr.—10 min.
2	Eş vqtьnda traktornьꞑ xəlen tikşery. (4 nce № instruksiə kartasьn qaraƣьz)	Br.—5 min.
	Barlьƣь:	Br.—5 min. Tr.—10 min.
	Traktornьꞑ smena ʙujьnca prostojь—2 səƣət.	

Traktor 60 səqət eşləgən sajьn ytkərelə torqan № 2 texnik qarav.

№	Qarav operatsiələre həm operatsiələrneŋ təp kisəklərе.	Operatsiəne ytəv əcen kirək вuloqan vaqьt həm kvalifikatsiə.
	Zaprafka urnьnda jaki taвorda ytkərelə.	
	Smena sajьn ytkərelə torqan № 1 texnik qarav operatsiələrenə əstəmə itterep tyвəndəge operatsiələr ytələ:	
1	Hava tazartqьcnьŋ szgecen juu.	Tr.—5 min.
2	Maj sala torqan tişekneŋ səzgecen juu. (Qorь havada eşləgəndə 40 səqət sajьn, dьmlь havada eşləgəndə 60 səqət sajьn)	Tr.—26 min.
	Motornь tuqtatu вelən karterdan majnь tulьsьnca aqьzьrqa.(Aqьzьlqan majnь ajrьm savьtlarqa çinarqa)	
	Qarav lyklərе aşa karternьŋ ecen juarqa.	
	Motor karterьnьŋ majьn tulьsьnca almaştьru.	
	Majnь səzgec вuranka aşa salьrqa.	
	Maj salu əcen qullanьla torqan ciləklər, savьtlar taza-cista вulьrqa tieşlər.	
	Çille vaqьtta salьna torqan majnь tuzan. həm çildən saqlarqa.	
	Barlьqь:	Tr.—25 minut

Traktor 120 səƣət eşləgən sajьn ytkərelə torƣan 3 nce № texnik qarav.

1	2	3
	Tuzan həm çildən ьşьqlarlьq kycmə masterskojda jaki jaвьq urьnda ytkərelə.	
	A. Traktornь podşipnik tartьrƣa tuqtatqancь taвorda ytələ:	
1	Klapannar arasьndaƣь acьqlьqnь (зазор) kəjləv. (5 nce instruksiə kartasьn qaraƣьz)	Mex.—12 min.
2	Qaвьzu şəmnəren ərcy, juu, elektrod aralarьndaƣь acьqlarnь kəjləv həm catqьnь tikşery.	Mex.—6 min Tr.—12 min.
	Qaвьzu həm jaqtьrtu cьвьqlarьnьŋ izolətsiələren tikşery. (6 ncь № instruksiə kartasьn qaraƣьz)	
3	Zavod instruksiəse вujьnca majlavnь tikşerergə.	Mex.—5 min.
4	Jaƣulьq həm su tondьrƣьclarьnьŋ səzgecləren juu, tujьndьru trubkalarьn, trojniklarnь tazartu, juu. (8 nce № instuksiə kartasьn qaraƣьz).	Tr.—5 m.
	B. Traktornь podşipnik tartьrƣa tuqtatqac tyвəndəge operatsiələr ytələ:	
5	Alƣь təgərməc roliklь podşipniklarьn juu, kəjləv həm majlav.	Mex.—5 min. Slesar—10 min. Tr.—50 min.

1	2	3
6	Şatun podşipniklarьn tartu traktor 120 saƣət eşləgənnən soꞑ podşipniklarşaqьldamasalar da tartu ytkərelə. Podşipnik tartu qaƣidə ʙujьnca remont ʙrigadirь jaki təçriʙəle slesar tarafьnnan kycmə masterskojda ytələ.	Mex. 20 min Sles. 3 səƣ. 30 min. Tr.—25 min.
	MTS həm sovxozda kycmə masterskojlar çitərlek ʙulmasalar jaki jaʙьq urьn taʙьlьrlьq kolxoz traktorlar eşləgən çirdən jьraq ʙulƣanda ƣьna podşipnik tartu qьrda rɵxsət itelə.	
	Ul vaqьt tyʙəndəge şartlar ytəlergə tieşlər:	
	1. Traktornь tuzannan saqlarlьq ьşьq urьn jasarƣa.	
	2. Traktor astьna aƣactan jasalƣan çəjməjaki ʙrezent çəjergə. (Podşipnik tartunь ytkəry qaƣidələren 7 nce № instruksiə kartasьnnan qaraƣьz).	
	Rul' idarəseneꞑ artqьrь tartqьcьn həm karternь alu	
	Maj nasosьn həm maj julь truʙkasьn alu, Şatun ʙoltlarьnьꞑ eşplintlarьn alu, gajkalarьn ʙuşatu	
	Kladьjşlarnьꞑ utьrьşьn, ʙaʙʙitьn tikşery, ʙaʙʙit ʙelən qaplanƣan maj kanallarьn həm suьtqьclarьn ərcy, nьƣьtu ʙoltlarьn tikşery həm podşipniklarnь kɵjləv.	

1	2	3
	Təp podşipniklarnь qarav. Şatun boltlarьnьn gajkalarьn tartu həm şplintlav. Maj baru trubkasьn, maj nasosьnьn səzgecen həm karternь juu. Maj nasosьn həm maj baru trubkasьn urьnnarьna quju. Rul' idarəse arqьlь tartqьcьn həm karternь urьnnarьna quju. Tartьlqan podşipniklarnь tigezləp eşləter əcen traktornь xodqa çibəry, traktornь kəjləv həm kirəkləren başqaru, motornь tuqtatьp podşipniklarnь tikşery. (7 nce № instruksiə kartasьn qaraqьz.)	
	Barlьqь:	Mex—48min.slesar 3 s. 40 min. tr.— 1 s. 32 min.
	Kyrsətelgən operatsiələrne ytəv əcen traktornьn prostojь.	3 s. 40 min.

Traktor 240 səqət eşləgən sajьn ytkərelə torqan № 4 texnik qarav.

Ucastka jaki tieşencə qorьlqan kycmə masterskojlarda ytkərelə.

1	2	3
1	Blok вaşьn sytep alqannan soņ motornьņ suьtu sistemasьn su вelən juu.	Tr.—25min.
2	Blok вaşьn, peşkək kanavlarьn, peşkəklərne, klapan ojalarьn səremnən (qorьm) tazartu.	Sles.—1 S.tr.—1 s. 10 min.
3	Peşkəklərneņ əske kompressiə вaldaqlarьn almaştьru. (№ 10 instruksiə kartasьn qaraqьz.) Kirək вulqan zapas kisəklər №209—4 danə. Monnan soņ traktor 240 səqət eşləgəc, I həm III nce kompressiə вaldaqlarь вer-вerseneņ urьnnarьna almaştьrьlьp qujьlalar.	Sles.—20 min.
4	Peşkək вarmaqlarьnьņ həm şatunnьņ juqarь tulkalarьnьņ xəlen tikşery.	Mex.-5 m. Sles-15m. Tr.—5 min.
5	Klapannarnь ojalarьna ьşqьp sьlav həm acьqlьqlarьn kəjləv (9 ncь № instruksiə kartasьn qaraqьz).	Mex.-5m. Sles-45m. Tr.—1 s.55 m. Tr.—15 m.
6	Tujьndьru sistemasьn qarav. 1) Karвyratornь juu, tazartu, kəjləv. 2) Tujьndьru truвkalarьn, tondьrqьclarnь həm вaklarnь tikşery həm juu. (11 nce № instruksiə kartasьn qaraqьz.)	Sles.—30 min. Tr.—15 min.

1	2	3
7	Magneto ɵzgecenen kontaktlarъn qarav, tazartu həm aralarъndaqъ acъqlъqnъ kɵjləv. Kollektor həm вylep вirgecne tazartu. Magnetonъn вerketelyen qararqa.	Mex.—15m. Sles.—5 m.
8	Totaştъru muftasъn şkif tartmasъ tувəse aşa qarav, terək podşipnigъnъn majlanuъn həm sъqъlmalъ majlav şlangasъnъn xəlen tikşery. Totaştъru muftasъn, kirək вulsa, kɵjləv.	Sles.—15 m. Tr.—20 m.
9	Motornъn su şlangalarъnъn xəlen tikşery.	Tr.—2 min.
	Barlъqъ:	Mex.—25 m. Sles.—3 s. 10 m. Tr.—4 s. 12 min.
	Traktornъn prostojъ 4 səqət 12 minut. Magnetonъ sytygə вəjləngən вɵten operatsiələr təçriвəle mexanik tarafъnnan tuzan, pъcraqtan ъşъqlanqan jaвъq çirdə ytələ. Qaвъzu şəmnərenen yzəklərе traktor 480 həm 1440 səqət eşləgəc almaştъrъlalar. Qaвъzu şəmnəre traktor 960 həm 1920 səqət eşləgəc almaştъrъlalar.	

Traktor 600 səqət eşləgənnən soŋ ytkərelə torqan № 5 texnik qarav həm remont.

(Aqьmdaqь remont)

1	2	3
	MTS nьŋ ucastka jaki sovxoz otdeleniə masterskojlarьnda ytkərelə. Traktorlar masterskojlardan 10 kilometrdan da jьraqraq вulsalar, aqьmdaqь remont maxsus qorьlqan kyçmə masterskojlarda ytkərelə.	
1	Suьtu sistemasьn juşqьnnan ərcy. (Traktornь remontqa tuqtatqancь ytələ) № 12 instruksiə kartasьn qaraqьz.)	Tr.—30 min.
2	Traktornь tьşqь jaqtan pьcraq həm majdan tazartu	Tr.—25 min.
3	Blok вaşьn, klapannarnь, peşkəklərne, peşkək kanavlarьn, klapan ojalarьn seremnən tazartu. Blok вaşь astьna qujьla torqan astarlьqnьŋ xəlen tikşery	Sles.—1 s. Tr.—1 s. 10 m.
4	Peşkək kompressiə вaldaqlarьn almaştьru. Peşkək kanavlarь artьq aşalqan вulsalar, kanavlarnь tigezləp qьrdьrtьp kiŋəjtelgən вaldaqlar qujarqa. Kirək вulqan zapas kisəklər: №209—12 danə.	Sles.—1 s. 30 m. Tr.—30 m.
5	Peşkək вarmaqlarьnьŋ xəlen qarav. Kirək вulsa almaştьru. (Qalьnraq вarmaqlar qujqanda şatunnьŋ eske tulkasь kiŋəjtelə).	Sles.—2 s.

1	2	3
6	Tersəkle valnьn mujьnnarьndaqь ellipsnь tikşery	Mex.—10 min.
	Təp podşipniklarnьn xəlen qarav . .	Sles.—25 min.
7	Şatun podşipniklarnьn kladьşlarь utьrьşьn, вaввitnь tikşery, вaввit belən qaplanqan maj kanallarьn həm subtqьclarьn ərcy, nьqьtu вoltlarьn tikşery həm podşipniklarnь kəjləp tartu. (7 nce № operatsiə kartasьn qaraqьz)	Mex.—20 m. Sles.—3 s. 30 m.
	Kirəge вulsa kladьşlarnь almaştьru·	
8	Klapannarnь ojalarьna ьşqьp sьlav həm acьqlьqlarьn kəjləp çinav. (9 ncь № instruksiə kartasьn qaraqьz) . . .	Mex.—5 min Sles.—45 min. Tr.—1r. 55 min.
9	Kəjləgec pruzinalarьn tikşery, kirək вulsa almaştьru.	Sles.—8 min.
10	Qaвьzu şəmnəre, cьвьqlarь həm lampockalarnьn xəlləren qarav.	Sles.—8 min.
11	Karвyratornь sytep ərcy. Qalqavьclarьn həm inə klapannarьn tikşery. (11 nce № instruksiə kartasьn qaraqьz)	Sles.—30 min. Tr.—15 min.
12	Jaqulьq вaklarьn juu-tazartu.	Tr.—30 min.
13	Jaqulьq həm su tondьrqьclarьnьn səzgecləren qarav, juu. (8 nce № instruksiə kartasьn qaraqьz.)	Tr.—5 min
14	Maj jullarьn kerosin belən judьrtu. Soŋьnnan tьqьzlap majlatu.	Sles.—2 min. Tr.—15 min.
15	Motornьn karterьn, maj nasosьnьn səzgecen kerosin belən juu.	Tr.—20 min.

1	2	3
16	Motor karterьndaqь majnь almaştьru· Tizlek tartmasь majьnda metal cyplәre jaki pьcraq вulsa, majnь aqьzьp tartmanь juarqa hәm jaŋa maj salьrqa.	Tr.—20 min.
17	Hava tazartqьcьnьŋ sәzgecen juu· Hava tazartqьcь belәn karвyratornь totaştьru tьqьzlьqьn tikşery.	Tr.—22 min.
18	Magneto өzgecenen kontaktlarьn tazartu, kәjlәv, kollektor hәm вylep вirgecne tazartu.	Mex.—15 m. Sles.—5 m.
19	Totaştьru muftasьn tikşery hәm kәjlәv· Sьqьlmalь majlav şlangasьnьŋ xәlen tikşery. Muftanьŋ valikka utьru teşlәren qarav.	Tr.—15 m. Sles.—15 m.
20	Motornьŋ su şlangalarьn qarav . . .	Tr.—2 m.
21	Alqь tәgәrmәcneŋ roliklь podşipniklarьn juu, kәjlәv hәm majlav . . .	Mex.—5 m. Sles.-10 m. Tr. 50m.
22	Çillekne syty, juu hәm qajьşьn almaştьru	Tr.—25 m.
23	Art tәgәrmәcneŋ roliklь podşipniklarьn kәjlәv	Mex.—8 m. Sles.—30 m.
24	Rul' idarәseneŋ sualcanlь tapşьrqьcьn qarav hәm kәjlәv hәm tarttьrqьclarьn kәjlәv.	Tr.—1 sәqәt Sles.—20 m. Tr.—25 m.
25	Zavod instruksiәse вujьnca traktornьŋ вәten mexanizmnarьn majlav . . .	Tr.—35 m.
26	Traktornьŋ вәten вerketmәlәren nьqьtu. Qanatlarnь tigezlәv, tәzәty . .	Tr.—15 min
27	Karternьŋ tizlek tartmasьnьŋ hәm differensialnьŋ maj aqьza torqan вәke-	Tr.—2 min.

1	2	3
	ləren tikşerep cьqu. Majlav kontrol' kraniklarьn, manometrnь tikşery.	
28	Traktorqa jaqulьq həm su salu.	Tr.—15 m.
29	Motornь xodqa çibəry, traktornьn xəlen qarap cьqu.	Mex.—15 m.
	Motornьn eşləgənen tьnlav həm kəjləv.	Tr.—5 m.
	Barlьqь:	Mex.—1 s. 18 m. Sles.—11 s. 18 m. Tr.—10 s. 46 m.
	Traktornьn prostojь—11 s. 43 m.	

INSTRUKSIƏ KARTALARЬ

Bu kartalar texnik qaravda vtələ torƣan operatsiələrneŋ ytəv ьsulьn, tərtipləren kyrsətələr.

Kartalarda şulaj uq ytəlgən operatsiələrneŋ sьjfat jaƣьn tikşery jullarь həm operatsiələrne ytəv ɵcen kirək вulƣan instrumentlar da kyrgəzelgən. Bu kartalar eşləvcelərgə (traktorcь, вrigadir həm вaşqalarƣa) konkret zadaniələrne kyrsətələr, çitəkcelərgə dɵres plan tɵzərgə həm sьjfat вelən eş srogьn tikşerergə mɵmkinlek вirələr.

№ 1. Instruksiə kartasь

1 nce № texnik qarav. 6 ncь operatsiə.

Qarav lykləre aşa şatun podşipniklarьnьŋ xəle, şatun вoltlarьnьŋ eşplintlanuь həm peşkək вarmaqlarьn nьƣьtu вoltlarьn qarav.

Ytəv ьsulь həm tərtiвe:

1. Qarav lykləren jaxşьlap sɵrtergə. (cyprək вelən)
2. Qarav lykləren alьrƣa.
3. Valnьŋ 1 nce şatun вuьnьn iŋ ɵstəge xəlgə qujarƣa.
4. Lomiknь alьp jaxşь ƣьna sɵrtergə.
5. Qarav lyge aşa lomik вelən 1 nce şatun pod-

şipnigьna østən asqa taʙan ʙasarƣa. Şunnan soꞑ lomiknьꞑ ʙer osьn I nce şatun podşipnigьnьꞑ astьndaƣь gajkalarь arasьna tьƣьp, ikence osьn ramƣa terətep, kisək kenə şatunnь øskə taʙa kytərergə.

Əgər də şul vaqьt şatun podşipnigь əz genə ʙulsa da sizelerlek kytərelsə, traktornь podşipnik tartьrƣa qujarƣa (tuqtatьrƣa) kirək.

IV nce şatun podşipnigь da şuşь kileş tikşerelə.

6. Tersəkle valnьꞑ şuşь xəlendə II, III nce peşkəklərenenꞑ nьƣьtu ʙoltlarьn tikşerergə. Monьꞑ øcen lyk aşa nьƣьtu ʙoltьnьꞑ qaqşaluьn qul ʙelən qararƣa. Əgər nьƣьtu ʙoltь əz genə qaqşaƣan ʙulsa da traktornь eşkə çiʙərergə jaramьj.

7. Tersəkle valnь $^1/_2$ əjləneşkə əjlənderep ʙerence ʙuьnnь (tersək) iꞑ tyʙən xəlgə qujarƣa.

8. Bu xəldə II, III şatun podşipniklarьn tikşerergə həm I, IV nce peşkəklərnenꞑ nьƣьtu ʙoltlarьn qararƣa.

9. Şatun ʙoltlarьnьꞑ gajkalarь şplint ʙelən nьƣьtьlunь tikşerergə.

Şplint ʙolt tişegendə tьƣьz utьrьrƣa tieş. Şplintnьꞑ ʙaşь gajkanьꞑ jarьƣьna kymelep, tyʙən osьn ʙolt ʙujlap, juƣarь osьn gajkaƣa ʙøgərgə.

10. Şatun podşipnigь hər vaqьt valnьꞑ ʙuьn (tersək) mujьnь ʙujlap əzrək jørerlek ʙulьrƣa tieş (kladьş ʙelən val ʙuьnьnьꞑ qьrьjь arasьnda acьqlьq (zazor) 0,25 0,55 mm).

Operatsiəne ytər øcen kirək instrumentlar:

Lomik, jaki anь almaştьrьrlьq rьjcag.

№ 2. Instruksiə kartasь

1 nce № texnik qarav həm remont. 8 nce operatsiə.

Jaƣulьq həm su tondьrƣьclarьnьņ səzgeclәren juu, tujьndьru truвkalarьnьņ xəlen tьşqь jaqtan tikşery.

Ytəv ьsulь həm tərtiвe:

1. Tondьrƣьclarnьņ kraniklarьn вikləp, səzgeclərne вorьp alьrƣa.

2. Tondьrƣьclarnьņ səzgeclәren kerosiņ вelən jueр, jaxşь ƣьna ərdertergə, savьtlarьn utьrƣan cyplərdən tazartьrƣa.

3. Tondьrƣьclarnь, proвka astarlьqlarьn tigezləp urьnnarьna qujarƣa.

4. Tondьrƣьclarnьņ kraniklarьn acьp, tujьndьru truвkalarьn qararƣa. Şul vaqьt truвkalarnьņ вerər gajkasь astьnnan jaƣulьq jaki su aƣu sizelsə, ul gajkanьņ astьna azвest şnurь urap nьƣьtьrƣa.

Operatsiəne ytər əcen kirək instrument:
17 × 9 mm gajka acqьcь.

№ 3. Instruksiə kartasь

1 nce № texnik qarav həm remont. 11 nce operatsiə.

Motornь xodqa çiвəry həm eşen tьņlav.

Ytəv ьsulь həm tərtiвe:

1. Motornь xodqa çiвəry həm çьlьtu (havanьņ çьlьlьƣьna qarap) əcen 3—5 minut вenzin qullanьla.

Suьtqьcnьņ aldьndaƣь pərdəsen jaвьp, motor eşləp çьlьnƣac pərdə əcelə.

Motornь xodqa çiвərygə hava qaplavьc (zaslonka) tulьsьnca acьla.

2. Motornь çыlыtu mөmkin qədər soңoјь qавьzuda həm jarlь quşьmta вelən вulьrоја tieş.

Traktor urnьnda torојanda motornь urtaca əjləneş вelən eşlətergə.

3. Karвyrator motor çыlьпьр вetkəc kөjlənə.

4. Rul' вaојanasьndaојь sektorda gaz rьјcagьn əkren genə өskə taвa kytərə-kytərə, gaz kertə torојan drossel qaplavьсьn kirəgencə асьр, motorојa normal' əjləneşne вirergə.

5. Karвyratornьң kөjli torојan truвkasьn (vintьn) az-az ојьna uңоја taвa вorьp, вaj quşьmtadan jarlь quşьmtaојa kycerergə. Motor yzeneң əjləneşen kimetə вaşlav вelən, kөjləvce truвkanь $^{1}/_{8}$ əjləneşkə sulојa taвa (kiregə) вorьrојa.

6. Sektor вujlap gaz rьјcagьn tyвəngə qədər tөşerep, motorојa əkren əjləneş вirergə.

7. Motor əkren eşləgən vaqtьnda, karвyratornьң əkren eşləv vintь вelən kөjləp motornьң salmaq, tөtensez eşləvenə ireşergə mөmkin. Motornь əkren əjləneşkə kөjləv motor өcen haman вer kileş qaldьrьla.

8. Traktor tulь kөc вelən jaki avьr eştə eşləgəndə motornьң əjləneşe kimergə mөmkin. Ul vaqьt karвyratornьң kөjləv truвkasьn əzrək асьр (sulојa вorьp) normal' əjləneşkə çitkerergə kirək.

9. Esse vaqьtlarda motor yzeneң kөceneң $^{2}/_{3}$ өleşennən artьојь вelən eşləgəndə həm motornьң silindrlarьnda вilgele ajrьm tavьş xasьjl вulојanda ојьna silindrlar ecenə karвyrator aşa su kertergə kirək. Su kerty вelən silindrlarda tavьş вasьla.

Traktor taqƣьlma qorallarь jaki təjəlməgən arвalar taqƣьp, вer çirdən ikence çirgə kycengəndə, silindrlarƣa su kertyne tuqtatьrƣa.

Su qalqavьc kamerasьnьꞑ kəjləv inəsen, traktor вasuda normal' jək вelən eşləgəndə, silindrlarda вulƣan tavьş вetkənce genə вorьrƣa kirək. Sunь kirəgennən artьq kerty traktornьꞑ kəcen azajta həm jaƣulьqnьꞑ cьƣьşьn (rasxodьn) arttьra.

10. Karвyratornь dəres kəjləv jaƣulьqqa ekonomiə вirə həm majnь sьjьqlanudan saqlьj.

Şunьꞑ əcen karвyratornь kəjləgəndə motorƣa eşlərgə kirək qədər kəc вirerlek jarlь quşьmtaƣa kəjlərgə kirək.

11. Motornьꞑ eşləven tьꞑlaƣanda kapotnь acьp magneto jaƣьnnan tьꞑlarƣa kirək. Berər jat tavьş iştelsə, şul kimcelekne вetermicə traktornь eşkə çiвəry jaramьj.

12. Suьtqьctaƣь su, çьlьnƣac qьna (90°) traktornь urnьnnan quzƣatьrƣa jarьj.

№ 4. Instruksiə kartasь

1 nce № texnik qarav həm remont.

Traktor həm taƣьlma qoralnь eş vaqtьnda tikşeryYtəv julь həm tərtiвe:

1. Traktor aggergatь (taƣьlma qoralь вelən) eşləgən vaqьt вrigadir motornьꞑ eşləven tьꞑlarƣa tieş.

2. Taƣьlma qoralnьꞑ traktorƣa dəres taƣьluьn tikşerergə.

3. Taƣьlma qoralьnьꞑ dəres kəjlənyen qararƣa.

4. Karвyratornьꞑ dəres kəjlənyen tikşerergə.

№ 5. Instruksiə kartasь

3 nce № texnik qarav həm remont. 1 nce operatsiə. Klapannarnьŋ acьqlьoqьn (zazorьn) kөjləv.

Ytəv julь həm tərtiвe:

1. Klapannarnьŋ qapqacьn tuzan həm pьcraqtan jaxşь qьna tazartьrqa.

2. Zalivnoj kraniklarnь həm klapan qapqacьn alьrqa.

3. Xodqa çiвəry qultьqьnnan 1 nce silindrnьn suвru klapanь jaвьlьp çitkəncegə qədər, tersəkle valnь əjlənderergə, (ul vaqьt suвru klapanь kөjəntəse вuş həm suвrunьŋ вetkən caqь вula).

4. Magneto tizlətkece şaqьldaqanca valnь əkren genə əjlənderydə davam itərgə. Xəzer 1 nce silindr peşkəge өstə şulaj uq qьsu xərəkətenəŋ axrь вula.

5. Berence silindr peşkəge juqarьdaqьca qujьlqac, 1 nce silindrnьŋ ike klapanьn da kөjlərgə mөmkin.

6. Klapan saplarь вelən kөjəntə arasьnda qapşaqьc (şcyp) jardəme вelən 0,3—0,4 mm acьqlьq qaldьrьla. (Motor qьzu вulsa, acьqlьq 0,25—0,30 mm qaldьrьla).

7. Kөjəntələrneŋ kөjləv gajkalarьn şaqtьj qьna tartьrqa.

8. 1 nce silindrnьŋ ike klapanьn da kөjləgəctən, magneto tizlətkece ikence mərtəвə şaqьldatqancь, tersəkle valnь jartь əjləneşkə əjlənderergə. Valnьŋ II nce, III nce şatunnar nьqьtьlqan вuвnnarь (tersəklərе) өstə вulьrqa tieşlər.

9. Şunnan soŋ III nce silindrnьŋ ike klapanьn da өstə kyrsətkən jul вelən kөjlərgə.

10. Taƣьn da tizlətkec şaqьldatqanca tersəkle valnь $^1/_2$ əjləneşkə əjləndererge həm 4 nce silindrnьꞑ klapannarьn køjlərgə (IV nce şatun nьƣьtьlƣan вuьn østə вulьrƣa tieş).

11. Tizlətkec şaqьldatqanca taƣьn da tersəkle valnь əjləndererge həm II nce silindrnьꞑ klapannarьn køjlərgə.

12. Ajrьm-ajrьm køjləp вetergəc, jaꞑadan kyrsətelgən tərtip вujьnca køjləvne tikşerep cьƣarƣa.

13. Køjəntələrne majlьj torƣan fitellərneꞑ oclarь ulaq tişeklərenə eləkterelgən вulьrƣa tieşlər.

14. Ulaqlarƣa saf aftol salьp klapannar qapqacьn urnьna qujarƣa.

Operatsiəne вaşqaru øcen kirək вulƣan instrument:

Øterge, 14×17 mm gajka acqьcь, 11×14 mm gajka qьsqьcь, 0,3—0,4 mm şcup. (qapşaƣьc).

№ 6. Instruksiə kartasь

3 nce № texnik qarav həm remont. 2 nce operatsiə.

Qaвьzu şəmnəren ərcy, juu, elektrodlar arasьndaƣь acьqlьqnь køjləv həm ocqьnnь tikşery. Qaвьzu cьвьqlarьnьꞑ izolətsiələren həm jaqtьrtu faralarьn tikşery.

Ytəv ьsulь həm tərtiвe:

1. Elektr şəmnərenеꞑ ojalarьn həm magnetonь taƶartьrƣa.

2. Şəmnərneꞑ gajkalarьn вorьp cьвьqlarnь ьcqьndьrьrƣa. Gajkalarnь şəmnərgə kire вorьp qujarƣa.

3. Bøten şəmnərne ojalarьnnan вorьp alьrƣa (şəm acqьcь № 808).

4. Başь çajpaqlatьlƣan вaqьr cьвьq вelən, farfor-

ƣa zarar kitermicə genə, şəm eclərendəge səremne ərcergə.

5. Benzin belən cьlatьlƣan jon şcotka belən şəmneŋ gəvdəsendəge (korpusь) həm elektrodlarьndaƣь səremne ərcergə (şəmneŋ elektrodlarьn pəke jaki başqa berər ytken nərsə belən ərcy tьjьla).

6. Elektrodlar arasьndaƣь acьqlьqnь kəjləv əcen keckenə əterge belən jantьqtaƣь elektrodlarnь əkren genə bəgərgə kirək.

Şəmneŋ urtasьndaƣь elektrodnь bəgərgə jaramьj.

7. Elektrodlar arasьnda acьqlьq 0,5—0,75 mm bulьrƣa tieş. Bu acьqlьq magneto acqьcьnьŋ qapşaƣьcь (şcupь) belən kəjlənə.

8. Şəmnərne cьвьqlar belən jalƣap massaƣa qujarƣa.

9. Buьnlь valnь əkren genə əjlənderergə. Catqьnь qarap torьrƣa.

10. Catqь sikergəndə yzenə ajrьm tavьş belən catnap, acьq jaqtь zəŋgər təstə bulьrƣa tieş.

11. Şəmnərne cьвьqlardan ajrьp, aslarьna azbestlь baqьr tьƣьzlьq baldaqlarь kiertep əjalarьna borьp qujarƣa.

12. Baqьr cьвьqlarnьŋ izolətsiəsen tikşerep cьƣarƣa. Berər çirdə izolətsiə bozьq bulsa, ul çirne izolətsiə tasmasь belən urarƣa.

13. Jaqtьrtu cьвьqlarьn, faralarnьŋ berketelyen, pialalarьn qarap cьƣarƣa. Şulaj uq lampockalar xəlen, alarnьŋ utьrьşlarьn qararƣa.

Operatsiəne başqaru əcen, kirək bulƣan instrument:

Şəm acqьcь, jon şcotka, 2 mm qalьnlьƣьndaƣь baqьr cьвьq kisəge, 0,75 mm lьq qapşaƣьc.

№ 7. Instruksiə kartasь

3 nce № texnik qarav həm remont. 6 ncь operatsiə.

Təp podşipniklarnь qarav, nьqьtu boltlarьn tikşery. Bавit belən qaplanqan maj kanavlarьn həm sutqьclarnь ərcy, kladьşlarnьŋ utьrьşlarьn, bавitnьŋ xəlen tikşery. Şatun podşipniklarьn tartu.

Ytəv ьsulь həm tərtiбe:

1. Ramnьŋ astьn həm karternь jaxşьlap ərcep sərtergə.

2. Şəmnərne ojalarьnnan борьp alьrqa.

3. Karternь alqannan soŋ maj nasosьn həm maj trubkasьn alьrqa.

4. Traktor astьnda arqaqa jatьp hərбer podşipniknь, qul belən astan əskə taба selketergə. Podşipniknьŋ niqədər buşaqanьn, cama belən nicə nəzek astarlьqnь (prokladka) alьrqa kirəklekne bilgelərgə.

5. Bəten gajkalarnьŋ şiplintlarьn subьrьp spetsial' acqьc belən gajkalarnь 1 tulь əjləneşkə buşajtьrqa.

6. Kladьş həm şatun qapqaclarьnda bilgelərne tikşerergə. Bilgelər бylgec valik jaqьna taба qujьlьrqa tieşlər.

7. 1 nce şatun podşipnigьn sytep kladьşlarnьŋ utьrьşьn tikşerergə. Kladьş yzeneŋ utьra torqan ojasьnnan (şatun qapqacьnnan) 0,05—0,15 mm qədər biegrək bulьrqa tieş.

Əgər də kladьşlarnьŋ kanav həm sutqьclarьna bавit sьtьlьp jaбьşqan bulsa, alarnь ytken şabir (bьqь) belən sьtьlqan bавittan ərcergə kirək.

8. Əgər bавit əstendə keckenə qupqan urьnnar,

şadralar вulsa, kladьşlarnьꞑ zararlanƣan urьnnarьn şaвir ocь belən ərcep, kislota belən cьlatьp pajət itərgə kirək (tretnik jaki вaввit belən). Şunnan soꞑ ytken şaвir belən jaвьştьrьlƣan вaввitnьꞑ artƣьn ərcep tigezlərgə.

9. Ike kladьşnь da kerosin belən juarƣa. Kladьşlarnь, şatunnьꞑ asqь qapqacьn, valnьꞑ вuьn mujьncasьn cyprək belən qorьlatьp sertergə. Val mujьncasьn saf aftol belən sьlarƣa. Podşipniknьꞑ hər jaƣьnnan da вer qalьnlьqtaƣь berər astarlьqnь alьp, вilgeləren elektəgecə dөresləp qujьp, acqьc belən tigezləp əkren genə 4 gajkasьn da вorьrƣa (gajkalarnь arqьlьƣa вorьp) 4 gajka da tөpkə çitkəncə nьƣьtьlalar. Gajkalarnьꞑ jarьqlarьn boltlardaƣь tişeklərgə turь kiterergə kirək.

10. Podşipniknьꞑ dөres tartьluьn tikşery өcen, podşipniknь qul belən tersəkle val mujьncasь вujьna etep qararƣa kirək. Podşipnik xərəkətkə kilsə, ike jaƣьnnan da taƣьn berər astarlьqnь alьrƣa kirək. Əgər podşipnik mujьnca вujlap xərəkətkə kilməsə, şatunnьꞑ asqь qapqac citenə, çykecneꞑ aƣac saвь belən çiꞑel genə suqqalap qararƣa kirək.

Bu suqqalavlardan podşipnik mujьnca вujlap xərəkətkə kilsə, xodqa çiвəry totqasь belən valnь əjləndərep podşipnik nьƣьtьlunь tikşerergə. Podşipnik dөres tartьlƣanda valnь əjlənderergə zur kөc kirəkmi. Bөten podşipniklarnь tartqac, вer keşe totqa jardəme belən motornь xodqa çiвərə alьrƣa tieş.

Əgər podşipnik çykec saвь belən suqqalaƣac ta urьnnan quzƣalmasa, вer iꞑ nəzek astarlьqnь (0,05 mm)

kire qujarqa kirək. Ber podşipniknь kөjləp betergəc, вөten gajkalarьn ver əjləneşkə вuşatьp, вaşqa podşipniklarnь da juqarьda kyrsətelgən ьsul вelən kөjlərgə.

11. Podşipniklarnь kөjləp betergəc, вөten gajkalarnь arqьlьqa (на крест) вorьp nьqьtьrqa, gajka jarьqlarьn вolt tişegenə turь kitergəndə gajkanь kiregə taвa вoru (вuşatu) jaramьj.

12. Eştə totьlqan(iske)şplintlar вelən şplintlav tьjьla.

13. Maj nasosь вelən maj truвkasьn qujqanda, sөzgec вelən truвkanьņ saflьqьna əhəmiət itərgə həm truвkanь jaxşь qьna өrdertergə kirək. Truвka вelən nasos gəvdəse (korpusь) arasьndaqь astarlьqnь qarap qujarqa.

14. Karternь urnьna qujqanda anьņ tazalьqьn (cistalьqьn) həm kəqəz astarlьqnьņ xəlen qararqa.

15. Motornь xodqa çiвəry aldьnnan lyklər aşa karternьņ ulaqlarьna saf aftol tutьrьrqa (aftolnьņ saf вuluьna əhəmiət itegez).

16. Xodqa çiвərgəc yk manometrqa qarap maj nasosьnьņ eşləvenə ьşanьrqa.

Motor əkren əjləngəndə də manometr вasьmnь kyrsətergə tieş.

17. Tөp podşipniklarnь şatun podşipniklarьn tártqanca qararqa kirək. Valnь əkren genə əjlənderep, şariklarda rakovina jaki jarьqlar juqmь ikənen qarap cьqarqa. Soņьnnan valnь çitez genə əjlənderep, tөp podşipniklarnьņ tavşьn tьņlarqa. Qьru, sьzdьrtu tavьşlarь вulmasqa tieş.

Operatsiəne ytəv өcen kirək instrument:

Şatun acqьcь, şplint suьrqьc, 0,4 kilogramlь cykec, qeşьqsьman şabir»

kanav sьzqьcь, 10×12 mm gajka acqьcь, 10×14 mm gajka acqьcь, çajpaq вогьn.

№ 8. Instruksiə kartasь

3 nce № texnik qarav həm remont. № 4 operatsiə.

Jaqulьqhəm su karвyratorlarьnьŋ səzgeclərən tazartu, juu, silindrlarqa su kerty truвkalarьn həm tondьrqьclarnь tazartu.

Ytəv ьsulь həm tərtiвe:

1. Tondьrqьcnьŋ kranigьn njaвarqa.

2. Tujьndьru truвkasьn alьp ərdertergə həm kerosin вelən juarqa.

3. Karвyratornьŋ səzgec korpusьn вorьp alьrqa həm səzgecne juarqa.

4. Səzgec korpusьnьŋ astьna astarlьqьn salьp, korpusnь urnьna qujarqa (gajkasь вelən tarttьrmьjca).

5. Tondьrqьclarnьŋ səzgeclərən juьp, tujьndьru truвkasьn urnьna qujarqa.

6. Karвyrator səzgec korpusьnьŋ gajkasьn вorьp, tujьndьru truвkasьn nьqьtьrqa.

7. Su kertə torqan truвkalarnь trojniklarь вelən urьnnarьnnan alьrqa.

8. Trojniklardan gajkalarnь вorьp alьrqa.

9. 2 mm qalьnlьqьndaqь timer cьвьqnьŋ вaşьn əzrək çajpaqlatьp, trojniklar ecendə əjlənderep juşqьnnь ərcergə. Nəzek timer cьвьq вelən su kertyce truвkalarnь ərcergə, ərdertergə.

10. Şulaj uq su karвyratorьnьŋ səzgecen, tujьndьru truвkasьn həm tondьrqьcьn ərcergə.

Instrument: 17×19 mm gajka acqьcь, 2 mm timer cьвьq.

№ 9. Instruksiə kartasь

4 nce № texnika qarav həm remont. 5 nce operatsiə.

Blok вaşьn tazartu, juu. Klapannarnь tikşerep sьlav. Blok вaşь astarlьoqьn qarav.

Ytəv ьsulь həm tərtiвe:

1. Qьsu kamerasьn həm klapannarnь kerosin вelən juaroqa. Klapannarnьn̡ вilgeləren tikşerergə.

2. Blok вaşьn ike terəkkə qujaroqa.

3. 0 həm 00 nomerlь nazdak qomь вelən aftol вutaştьrьp, ike tərle maj xəzerləp qujaroqa.

4. 1 nce klapan astьna maxsus pruzina tьoqьp drel jaki kolovorot вelən klapannь ojasьna ьşqьp sьlaroqa. Klapannьn̡ faskasьn 0 nazdak qomь-majь вelən sьlap, kolovorotnь çin̡el genə вasьp $^1/_4$ əjləneşkə вorьp ьşqьroqa. Kiregə taвa вoroqanda вasunь taoqьn da çin̡eləjtergə. Klapan astьndaoqь pruzina kire вorьloqanda klapannь kytərep, faskasьn jaxşьraq majlaroqa jardəm itə. Klapannь вəten tygərək əjlənəsenə вorьp ьşqu jaramьj. Şulaj вeraz ьşqьoqac klapannь alьp, klapan ojasьnьn̡ faskasьn qararoqa. Əgər faskada keckenə qьtьrşьlьqlar qaloqan вulsa, № 00 qom majь вelən qьtьrşьlьqlar вetkənce sьlap ьşqunь dəvam itterergə. Sьlap ьşqьoqannan son̡ klapan həm ojasьnьn̡ faska əslərə 1,5—2 *mm* kin̡legendə totaş tonьq təstə вulьroqa tieşlər. Şunnan son̡ nazdaknь sərtep alьp, klapan вelən ojasьn kerosin вelən juaroqa. Kerosinoqa maj qatnaştьrьp şul qatnaşmanь klapan astьna qojьp, klapannь ojasьna qatь вasьp ьşqьp faskalarnь şomartьroqa.

5. Ьşqьlƣan həm şomartьlƣan klapannьꞑ faskasьna karandaş вelən arqьlь 8—10 sьzьq sьzьp (faskalar qorь itterep sөrtelgən вulu kirək) klapannь pruƶinasьz ƣьna ojasьna tьƣьp, qatь вastьrьp $^1/_4$ əjləneşkə вorьrƣa. Əgər də karandaş sьzьqlarь вөtenləj вozьlƣan вulsalar, klapan ьşqьluь çitkən dip xisaplana. Bөten klapannar şuşь kileş ьşqьlƣannan soꞑ, ьşqьlunь kerosin вelən sьnap qararƣa kirək.

6. Bөten klapan həm ojalarnь qorьƣancь sөrtep, klapannarnь qatь ƣьna вastьrьp, ojalarьna urnaştьrьrƣa. Annan soꞑ hərвer kameraƣa kerosin salьp, cьƣaru həm suьru tişeklərennən qajsь klapannьꞑ kerosin ytkərgənen qararƣa. 5 minut ecendə kerosin ytkəryce klapan вulmasa, ьşqьlu çitkən dip sanala, kerosin ytkəryce klapan вulsa, ul klapannь өstəmə ьşqьrƣa kirək.

Instrument: kolovorot, drel, jomşaq pruƶina, sөrem qьrƣьc.

№ 10. instruksiə kartasь

4 nce № texnik qarav həm remont. № 3 operatsiəse.

Peşkək өske kompressiə вaldaqlarьn almaştьru.

Ytəv ьsulь həm tərtiвe:

1. Өske вaldaqnь peşkək həm silindrƣa kileşterergə.

2. Jaꞑa вaldaqnь gilzanьꞑ ecenə kertep, вaldaqnьꞑ acьqlьƣьn qararƣa kirək (zazor 0,2 *mm*). Əgər acьqlьq вulmasa, вaldaqnьꞑ quşьla torƣan kisegen vaq igəv вelən igəvlərgə həm jaꞑadan gilza ecenə qujьp qararƣa kirək.

3. Baldaqlarnь peşkəkkə tigezləgəndə, kertep utьrtmьjca, tьşqь jaqtan peşkək kanavь əjlənəsendə jөrtep qararƣa.

Əgər вaldaqnъŋ ecke jaqъ peşkəkneŋ өstennən вiegrək вulsa, ul вaldaqnъ qujarqa jaramъj. Baldaq kanavqa azraq вatъp torъrqa tieş. Şuşъ kileş yk вaldaqnъŋ kiŋlegen tikşerergə. Baldaq kiŋrək вulsa, вaldaq qъrъjlarъn tigez taqta өstendə nazdak kinderenə ъşqъp şomartъrqa kirək. Monъŋ өcen, вaldaqnъ вarmaqlar вelən qъsъp, nazdak kinderenə вastъrъp, qulnъ tygərək əjlənəsenə xərəkətlənderep вaldaqnъŋ citləren qъrdъrtъrqa.

Instrument: Qapşaqъc (щуп), № 0, № 1 nazdak kindere.

№ 11. Instruksiə kartasъ

4 nce № texnik qarav həm remont. № 6 operatsiə.

Karвyratornъ juu, kөjləv. Su karвyratorъnъŋ qapqacъndaqъ kaliвrlъ tişegen tazartu, silindrqa su kertə torqan truвka həm trojniklarnъ ərcy.

Ytəv ъsulъ həm tərtiвe:

1. Su həm kerosin karвyratorlarъn вөtenləj sytep, kisəkləren kerosin вelən juarqa.

2. Proвka qalqavъcъnъŋ xəlen tikşerergə (ytəli cъlanmaqanmъ, laklarъ qupmaqanmъ).

3. Su karвyratorъnъŋ qalqavъcъnъŋ xəlen tikşerergə (вerər çirdən tişeləp ecenə su ytməgənme).

4. Inə klapannarъnъŋ oclarъn qarap, aşalqan вulsalar almaştъrъrqa.

5. Su kamerasъnъŋ qapqacъndaqъ kaliвrlъ tişekne ərcergə (0,9 *mm* qalъnlъqъndaqъ timer cъвъq вelən).

6. Ziklernъŋ ocъndaqъ tuzanlatqъcnъŋ 6 tişegen

kerosin belən juьp şaqtьj ojьna ərdertergə.

7. Proвka qalqavьcnь həm inə klapanьn urьnnarьna qujьp, səzgec korpusьn urnьna вorьp qujarqja. Qalqavьc kamerasьnьn qapqacьn urnьna qujьp, tuzanlatqьcnь urnьna вorьrqja.

8. Tujьndьru truвkasьn səzgec korpusьna вerketep, kerosin вagьnьn tondьrqjьc kranigьn acarqja.

9. Qalqavьc kamerasьn jantajtmьjca totьp, çiвərelgən kerosinnьn karвyratorda ni вieklektə tuqtavьn qararqja.

10. Kerosin ƶiklernьn əske qьrьjьnnan 2 *mm* tyвənrək вulьrqja tieş.

11. Əgər jaqjulьqnьn вieklege (uroven) dəres вulmasa, qalqavьcnьn rьjcagьn вəgep, tieşle tigezlekne вuldьrьrqja kirək.

12. Su qalqavьc kamerasьn çinap, su truвkasьn urnьna вorьrqja. Su вagьnьn kranigьn acarqja. Qalqavьc kamerasьnьn astaqjь tişegen вarmaq belən qaplarqja. Qalqavьc kamerasь jantajmьjca torqjanda su tigezlege kameranьn jartьsьnda вulьrqja tieş.

Instrument: 11×14, 17×19, 22×27 mm gajka acqьclarь, 0,9 mm qalьnlьqьndaqjь timer cьвьq, çajpaq вorьn.

№ 12. Instruksiə kartasь

5 nce № texnik qarav həm remont 600 səqjət sajьn. № 1 operatsiə.

Suьtu sistemasьnnan juşqьnnь ərcy.

Ytəv ьsulь həm tərtiвe:

1. 5 % lь (соляная) kıslotanьn вer əleşen 10 əleş

suda qatnaştъrъp (вer litr kislotanь 10 litr suda) suвtqъcnь şuşь eretmə вelən tutъrъrqa.

2. Motornь xodqa çiвərergə. Suвtqъctaqь eretmənen çъlыlьqь 90°—95° qa çitkənce, suвtqъc pərdəsen jaввp eşlətergə. Çъlыlьq 90°—95° qa çitkəc, çъlыlьq kimeməslek itterep pərdəne əzrək təşerergə.

3. Suвtqъcnъn əske əleşendə juşqъn utъrqan вer ucastkanь qarap torъrqa. Şuşь ucastkadaqь juşqъn eri вaşlaqac ta, suвtqъcnь вuşatъp, saf su вelən tutъrъrqa.

4. Saf su salqan kileş motornь 10—15 minut eşlətergə. Sunь вuşatъp janadan saf su salъp, taqъn 10—15 minut eşləgəc, sunь вuşatъrqa.

Kirək material: 5 % lь kislota (соляная) 5 litr.

Majlav.

Smena sajъn taвorda ytələ (№ 1 texnik qarav ytkərgəndə).

1. Totaştъru muftasъnъn terək podşipnigь . . Salidol
2. Alqь sul təgərməc вorъlъş sapfasь jomrъsъnъn tupsasь . . . . „
3. Alqь sul təgərməc вykəne . . . . „
4. Alqь sul təgərməc sapfasь . . . . „
5. Çillek şkifь . . . . „
6. Al kycərnen kronştejen kendege . . . . . „
7. Alqь un təgərməc вorъlъş sapfasь jomrъsъnъn tupsasь. . . . . „
8. Alqь un təgərməc вykəne. . . . . Salidol
9. Alqь un təgərməc sapfasь . . . . „
10. Rul' tartqъcnъn alqь вaşь . . . . „

11. Køjləgec həm magneto valigь . . . . . . „
12. Rul' tartqьsьnьņ artqь вaşь . . . . „
13. Rul' mexanizmьsьnьņ valik podşipnigь . . „
14. Rul' sualcanьnьņ podşipnigь . . . . „
15. Artqь sul kycər podşipniklarь . . . . . . „
16. Artqь uņ kycər podşipniklarь . . . . . . „
17. Klapan køjəntələrenen maj ulaqlarь . . . . aftol
18. Motor karterь . . . . „

Şpris вelən majlav øcen kirək vaqьt 20 minut
karterqa maj østəv øcen 6 „

№ 2 texnik qarav vaqtьnda zaprafka urnьnda taвorda ytələ:

Traktor 60 səqət eşləgənnən soņ, smena sajьn majlana torqan çirlərgə østəmə tyвəndəge çirlər majlana:

1. Motor karterь aftol maj вetenləj almaştьrьla.
2. Çillek kranştejne . . . . Salidol
3. Xodqa çiвəry totqasь . . „
4. Magneto . . . . Tegy maşinasь, separator jaki kastor majь.
5. Rul' sualcan karterь Salidol.

№ 3 texnik qarav vaqtьnda ytələ:

Traktor 120 səqət eşləgənnən soņ, № 1, № 2 texnik qaravlarda majlana torqan urьnnarqa østəmə itterep:

1. Tormoz rьjcagь aftol
2. Al kycərnen tartqьc çəвenen jomrь sapfasь, solidol вelən majlanalar.

Texnik qarav həm remontнь ytəv өcen kalendar plan.

....otrəd 22 apreldən 1934 j. 5 ijyngə qədər.

№ №	Traktorlar: Marka	Traktorlar: Xuçalьq № / zavod №	Plan ʙujьnca jaki fakticeski ytəv	1: Eşləngən səƣət	1: Kalendar ʙujьnca tieş vaqьt	1: Qarav №	2: Eşləngən səƣət	2: Kalendar ʙujьnca tieş vaqьt	2: Qarav №	3: Eşləngən səƣət	3: Kalendar ʙujьnca tieş vaqьt	3: Qarav №	4: Eşləngən səƣət	4: Kalendar ʙujьnca tieş vaqьt	4: Qarav №	5: Eşləngən səƣət	5: Kalendar ʙujьnca tieş vaqьt	5: Qarav №	6: Eşləngən səƣət	6: Kalendar ʙujьnca tieş vaqьt	6: Qarav №
1	STZ	1 / 18036	Plan	120	28/IV	3	240	5/V	4	360	12/V	3	480	19/V	3	600	26/V	5	720	5/VI	3
			fakticeski ytəv																		
2	STZ	2 / 18038																			

Bukəngə qədər STZ həm XTZ traktorlarьna texnik qarav qaƣidələrenə kergən qajвer operatsiələrneŋ ytəly vaqьtlarь əlegə qədər sьnaluda. Traktornьŋ qajвer kisəklərenenŋ vaqtьnnan elek aşalularьna вerence səвəp, texnik qaravnь tieşle şartlarda ytəməvgə вəjləngən.

Zaprafka vaqtьnda pьcraq savьtlar qullanu, hava tazartqьcьnьŋ majь vaqtьnda almaştьrьlmasa, вerər operatsiə vaqtьnnan soŋƣa qьldьrьlsa, əlвəttə, kisəklər tizrək aşalacaqlar. Şunьŋ өcen, MTS həm sovxozlarnьŋ вөten texnik eşceləre (вrigadir, mexanik həm вaşqalar) juƣarьda kyrsətelgən operatsiələrne nьq өjrənergə tieşlər.

Traktornьŋ вilgeləngən sroknь tuqtavsьz eşləp cьƣuь, texnik qaravnь vaqtьnda həmdөres ytkərygə вəjləngən.

Texnik qarav өcen kirək вulƣan instrument həm materiallar hər MTS qa ajrьm spetsifik tөsendə çiвərelgəngə, urьn tarlьq səвəple вroşyraƣa kertelmədelər.

T e x n i k q a r a v h ə m r e m o n t operatsiələren ytəv өcen kyrsətelgən eşcelər:

Tr.—traktorcь.

Sles.—slesar.

M.—remont вrigadirь (ucastka mexanigь).

Bəjəse 30 tien

TATGOSIZDAT

УСМАНОВ

Технический уход и текущий ремонт тракторов СТЗ и ХТЗ

(на тат. языке)